

عوامل موثر بر درک خطر ترافیکی کودک پیش دبستانی: ویژگی های نظارتی و شخصیت هیجان طلبی والدین

تاریخ دریافت: ۹۴/۳/۱۰

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۲/۱

نجمه طاهری*، زهرا طبیبی**، سید امیر امین یزدی***

چکیده

مقدمه: در عصر حاضر حوادث ترافیکی کشنده ترین نوع حادثه برای کودکان است. مطالعات گوناگونی به بررسی عوامل تاثیرگذار بر حوادث ترافیکی کودکان پرداخته اند. هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر عوامل خانواده شامل ویژگی های نظارتی و شخصیتی هر دو والد پدر و مادر بر درک خطر ترافیکی کودک پیش دبستانی بود.

روش: طرح پژوهش حاضر همبستگی و به لحاظ هدف از نوع کاربردی بود. بدین منظور ۱۰۵ کودک پیش دبستانی به همراه والدینشان از نواحی آموزشی ۳ و ۶ شهر مشهد به صورت در دسترس انتخاب شدند. برای سنجش درک خطر کودکان از تکلیف شناسایی مکان ایمن و خطرناک عبور از خیابان و برای سنجش ویژگی های والدینی از پرسشنامه ویژگی های نظارت و ادراک خطرپذیری والدینی و پرسشنامه هیجان خواهی زاکرمن استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که بین متغیرهای درک خطر ترافیکی کودک و ویژگی های نظارتی والدین همبستگی مثبت معنادار و بین درک خطر ترافیکی کودک و هیجان طلبی والدین همبستگی معنادار منفی وجود دارد. همچنین متغیرهای ویژگی های نظارتی مادر، هیجان طلبی مادر و هیجان طلبی پدر به ترتیب به میزان ۳۶٪، ۲۸٪ و ۲۳٪ پیش بینی کننده های معنی داری برای درک خطر کودک بودند.

نتیجه گیری: درک خطر کودک تا حد زیادی می تواند متأثر از باورها و شیوه های والدین در مراقبت از کودک و ویژگی های شخصیتی آنها باشد. بنابراین در علت یابی و پیش گیری از حوادث کودکان باید به نقش مراقبتی والدین بالاخص مادر در پیش گیری از آسیب ها و همچنین یادگیری های غیر مستقیمی که کودکان از رفتارهای مرتبط با خطر والدین دارند توجه شود.

واژه های کلیدی: درک خطر ترافیکی، ویژگی های نظارتی والدین، هیجان طلبی والدین، کودک پیش دبستانی

najme.taheri@ymail.com

tabibi@um.ac.ir

yazdi@um.ac.ir

* کارشناس ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

** نویسنده مسئول: دانشیار، گروه روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

*** دانشیار، گروه روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

مقدمه

در عصر حاضر بیماری‌های غیرمسمری بیش از بیماری‌های مسری سلامت کودکان را به خطر می‌اندازد. در ایران حوادث و سوانح مهم‌ترین علت مرگ برای کودکان ۵ تا ۱۵ سال است [۱،۲]. از میان تمام حوادث، حوادث ترافیکی کشنده‌ترین نوع حادثه برای کودکان است [۳،۴].

کودکان به شکل‌های مختلفی با سیستم ترافیکی مواجه می‌شوند. آنها گاهی عابر پیاده‌اند، گاهی دوچرخه‌سوارند و گاهی سرنشین اتومبیل یا موتورسیکلت هستند. حوادث عابر پیاده ی کودکان زیر ۱۰ سال ۷۰-۷۳٪ کل حوادث ترافیکی را تشکیل می‌دهد [۵]. مطالعات گوناگونی به بررسی عوامل تاثیر گذار بر حوادث ترافیکی کودکان پرداخته‌اند. برخی از عوامل شناسایی شده متناسب به توانمندیها و ویژگی‌های روانی و رفتاری کودک است؛ از آن جمله توانایی درک خطرات ترافیکی کودکان است. برخی دیگر بر عامل‌های خانواده چون ویژگی‌های والدین که می‌توان به هیجان‌خواهی و ویژگی‌های نظارتی والدین اشاره نمود، تاکید کرده‌اند. اینها ویژگی‌هایی‌اند که در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفتند.

درک خطر قضاوت ذهنی است که فرد در مورد ویژگی‌ها و شدت یک خطر انجام می‌دهد [۶]. یک وجه از توانایی درک خطر بازشناسی مکان‌های ایمن از نا ایمن برای عبور از خیابان است. یعنی دانستن عامل‌هایی که مکان عبور خاصی را بالقوه خطرناک می‌کند [۷]. از نظر تامسون^۱ [۸] اولین تصمیم‌گیری عابر پیاده هنگام عبور از خیابان، در مورد مکان عبور است. توانایی ادراک خطرات ترافیکی با رشد کودک افزایش می‌یابد [۷]. همچنین مطالعات نشان دادند که ادراک خطر و خطر پذیری کودکان می‌تواند آسیب‌دیدگی آنها را پیش بینی نماید [۹]. به عنوان مثال، شیردل [۱۰] دریافت کودکانی که تخمین پایینی از خطرهای محیطی دارند و یا تخمین بالایی از توانایی خود دارند از شانس بیشتری برای آسیب‌های غیرعمدی برخوردارند. در نتیجه بالا بردن توانایی کودک در این زمینه می‌تواند آنها را قادر سازد تا بتوانند از حوادث و خطرات دوری کرده و در نتیجه کمتر دچار انواع جراحتها و آسیب‌های احتمالی گردند.

علاوه بر این، مطالعات مربوط به اثر عامل خانوادگی بر حوادث کودکان، به مواردی چون اعتقادات و باورهای والدین نسبت به حوادث کودکان، میزان و نوع مراقبت‌ها و نظارت آنها از کودک، ناچیز پنداشتن عوامل حادثه ساز یا تخمین بیش از حد آنها نسبت به توانمندی کودکان در مراقبت از خود اشاره کرده‌اند [۱۱]. به عنوان مثال تعریف عامه مردم از حوادث به عنوان رویدادی تراژیک و دردناک که جلوی وقوع آن را نمی‌توان گرفت، شاید یکی از دلایل کم توجهی به مرگ و میر کودکان در اثر حادثه در کشور ما باشد [۱۱]. فرودنیا [۱۲] بیان می‌دارد که ۸۰٪ والدین اعتقادی به قابل پیشگیری بودن حوادث ندارند. در نتیجه فرض می‌شود که حوادث را نمی‌توان به طور دقیقی اندازه گیری، نظارت و پیش بینی کرد. اعتقاد والدین به تصادفی بودن حوادث و در نتیجه غیر قابل اجتناب بودن رخداد آنها مانع بزرگی بر سر راه آموزشهای اولیه ایمنی است.

در این راستا مطالعات مشخص کرده‌اند که مادرانی که معتقدند سرنوشت و شانس مسئول اصلی وضعیت سلامتی کودکان است، کمتر از وی مراقبت می‌کنند، در نتیجه کودکان بیشتر دچار آسیب می‌شود [۱۳]. می‌توان نگرشها و باورهای زیربنایی در ارتباط با اینکه والدین چگونه از کودک خود مراقبت می‌کنند را نیز اندازه گیری کرد. در این راستا، محققین سه ویژگی نظارت و خطر پذیری را پیشنهاد داده‌اند که شامل الف) اعتقاد والدین نسبت به نیاز فرزند به کنترل روانشناختی، ب) اعتقاد والدین به ارزش مراقبت از کودک و ج) اعتقاد والدین نسبت به میزان خطر پذیر بودن فرزند است. ویژگی اعتقاد والدین به نیاز کودک به کنترل روانشناختی به رفتارهایی اشاره دارد که والدین به صورت تنبیه کردن، عصبانیت و کناره گیری نسبت به کودک خود در زمان انجام کار خطرناک از خود بروز می‌دهند. ویژگی اعتقاد والدین به ارزش مراقبت به اعتقادات و ادراکات والدین درباره ی رفتارهای آسیب‌زا و علت آسیب دیدگی‌ها و اینکه آیا قابل پیشگیری هستند یا خیر اشاره دارد. ویژگی خطر پذیر بودن کودک به ارزیابی میزان خطر پذیری کودک از دید و نظر والدین اشاره دارد. مادرانی که مراقبت کننده، گوش به زنگ، معتقد به حفاظت و نگران هستند و معتقدند که کودک خردسال را باید نزدیک خود نگه دارند کودکانشان کمتر آسیب می‌بینند

1- Thompson

استقلال بیشتر در پسران هستند. همچنین والدین به پسران اجازه می دهند که در فاصله ی بیشتری از آنها بازی کنند. نکته ی جالب دیگر مطالعه ی مورونگیلیو و داوبر [۲۰] آشکارسازی تفاوت واکنش پدر و مادر به رفتارهای پرخطر کودک دختر و پسرشان بود. در این مطالعه مشخص شد درک پدران از میزان خطر پذیری فرزندان در زندگی روزمره ارتباط معناداری با میزان خطر پذیری آنها داشت، اما این ارتباط بین درک مادران و میزان خطر پذیری کودک معنادار نبود. این بدین معنا است که شاید قضاوت پدران درباره ی میزان خطرپذیری جسمانی کودک در زندگی روزمره نسبت به قضاوت مادران در این مورد دقیق تر و واقعی تر باشد [۲۰]. پدران نسبت به مادران بازی های فیزیکی بیشتری با فرزندان انجام می دهند و با پسران بازیهای خشن تر و پر جنب و جوش تری انجام می دهند تا با دختران [۲۱]. بنابراین، به طور کامل درک می شود که دختران و پسران چگونه از لحاظ جامعه پذیری در خطرات فیزیکی متفاوت هستند. یعنی ویژگی های نظارتی والدین ممکن است بر رفتارهای مخاطره آمیز کودک و درک آنها از عوامل خطر زا تاثیر بگذارد [۲۰، ۲۲].

از طرف دیگر، پژوهش ها نشان داده اند که سبک های والدینی و شیوه های نظارت والدین بر فرزندان متاثر از عوامل مستقیم و غیر مستقیمی هستند که از میان آنها می توان به ویژگی هیجان طلبی والدین اشاره کرد. تاريس و فیچ^۲ [۲۳] در بررسی اثرات بعد از تولد، اندازه خانواده و الگوهای والدینی بر میزان هیجان خواهی افراد، به این نتیجه دست یافتند که محیط خانواده (اندازه خانواده) به طور مستقیم بر میزان هیجان خواهی تاثیر ندارد، بلکه تاثیر آن از طریق تاثیر بر روشهای والدینی اعمال می شود.

هیجان خواهی یک ویژگی شخصیتی است که به وسیله ی جستجو برای تجارب و احساسات متنوع و گاهی پیچیده و شدید و گاه رمانتیک مشخص می شود و فرد برای کسب چنین تجاربی گاه دست به خطرات فیزیکی، اجتماعی، حقوقی و مالی می زند [۲۴]. افرادی که هیجان خواهی بالایی دارند به تحریکات شدید و متنوع نیاز دارند. آنها به هر فعالیتی دست می زنند تا به حد بهینه ای از تحریک

[۱۴]. همچنین شیردل [۱۰] دریافت که میزان خطر پذیری کودک ۷-۱۲ ساله از نظر والدین به طور پایایی آسیب دیدگی کودک را پیش بینی می کند. با این حال، پژوهشهای دیگر بیانگر ارتباط پیچیده ویژگی های نظارتی والدین و میزان صدمات کودک است. ویژگی های نظارتی والدین با عامل های خطر دیگر مانند خصوصیات رفتاری کودک و ویژگیهای محیطی در تعامل است [۱۵]. در مطالعه ای، ارتباطی منفی بین کنترل روانشناختی والدین با رشد سالم کودکان و نوجوانان از جمله رشد درک خطر آنها یافت شد [۱۶].

برخی پژوهشگران در تبیین تفاوت های موجود در نرخ حادثه در بین دختران و پسران، از اهمیت اعتقادات و باورهای والدین و چگونگی مراقبت آنها از کودک بهره برده اند. مطالعات شیوع شناسی نشان داده اند که حادثه ترافیکی به هنگام پیاده روی در بین پسران بیشتر از دختران است [۱۷]. از جمله علل تفاوت جنسیتی در حوادث ترافیکی کودکان، ویژگی های نظارتی والدین مطرح شده است [۱۸]. ویژگی های نظارتی والدین شامل رفتارهای نظارتی (نظارت دیداری، شنیداری و نزدیکی فیزیکی و ویژگی های فرزند پروری و نکات تربیتی مربوط به ایمنی کودک) و باورها و نگرشهای آنها در مورد علت آسیب دیدن کودک و هم چنین عقیده ی آنها در مورد توانایی کودک در مراقبت از خود است [۱۴]. پژوهش های پیشین نشان داده اند که والدین از طریق شیوه اجتماعی کردن فرزندان بر تفاوت های جنسیتی در کودکان تاثیر دارند [۱۹]. مورونگیلیو و داوبر^۱ [۲۰] در مطالعه ای به بررسی واکنش والدین به کودک در موقعیتهای خطر واقعی پرداختند. پدران و مادران با حضور در زمین بازی کودکان به مشاهده آنها پرداختند. نتایج این پژوهش نیز نتایج مطالعات قبلی را تایید می کرد: والدین به پسران و دختران به طور متفاوتی واکنش نشان می دادند. در مورد پسران، والدین بیشتر از فشار فیزیکی و جسمی و توضیح در مورد نحوه ی انجام کار خطرناک استفاده می کردند اما در مورد دختران بیشتر از لحاظ فیزیکی به آنها کمک می کردند و به آنها هشدارهای کلامی در مورد حفظ ایمنی خود می دادند. یافته های دیگر نشان داد که پدر و مادر هر دو در زمین بازی خواهان

مطالعات پیشین حجم نمونه ۱۰۰ نفر بوده است، بنابراین در مطالعه ی حاضر ۱۰۵ نفر شامل ۵۳ دختر و ۵۲ پسر پیش دبستانی ۲ به همراه والدینشان (۲۱۰ نفر) به صورت نمونه گیری در دسترس و داوطلبانه شرکت کردند. با کسب رضایت از مسئولین این مراکز و والدین، جهت کار با کودکان آنها اجرای پژوهش آغاز شد.

ابزار

در پژوهش حاضر از سه ابزار به شرح زیر استفاده شد:

۱- تکلیف شناسایی مکان ایمن و خطرناک عبور از خیابان: این تکلیف جهت ارزیابی توانایی درک خطر کودک از طریق شناسایی این که کجای خیابان برای عبور ایمن است، استفاده می شود. این تکلیف قبلا در مطالعات خارجی مربوط به توانایی افراد در شناسایی مکانهای ایمن و خطرناک عبور از خیابان استفاده شده است [۳۱،۳۲]. در ایران در مطالعه طیبی و امین یزدی [۷] و طیبی و همکاران [۳۳] این تکلیف با ویژگی های نظام ترافیکی ایران منطبق شده است. تکلیف شامل تصویر عابر پیاده ای است که در موقعیتهای مختلف (مانند چراغ راهنمایی، پیچ کور، پل عابر و ...) در کنار خیابان ایستاده و قصد عبور دارد. برای سنجش قدرت درک خطر آزمودنی به او گفته می شود که " شما تصاویر نقاشی شده ای از مکانهای مختلف عبور از خیابان را می بینید. در هر تصویر فردی در کنار خیابان است و قصد عبور از خیابان را دارد. به هر تصویر با دقت نگاه کن و بگو آیا این مکان برای عبور از خیابان ایمن است یا خطرناک؟ چرا؟". ۱۰ تصویر موقعیت عبور به کودک ارائه می شود که شامل چهار تصویر مکان ایمن و شش تصویر مکان نا ایمن است. یک امتیاز به شناسایی درست تصویر و یک امتیاز به ارائه توضیح مناسب تعلق می گیرد و دامنه امتیازات ۰-۲۰ است [۷]. در پژوهش طیبی و همکاران [۳۳] پایایی بین ارزیابها با استفاده از همبستگی پیرسون $r=0/87$ ($p<0/001$) به دست آمد.

۲- پرسشنامه ویژگی های نظارت و ادراک خطرپذیری والدینی^۱ (SARTQ): این پرسشنامه نیم رخی از ادراک والدین نسبت به مراقبت از کودک و خطر پذیری کودک ارائه می دهد. این پرسشنامه ۳۳ آیتم دارد که شامل ۳

برسند و محیط را جستجو می کنند تا فرصتهایی برای تحرکات غیرقانونی خود بیابند [۲۵].

نظریات متفاوتی در مورد هیجان وجود دارد که در این میان نظریه ماروین زاگرنمن از اهمیت ویژه ای برخوردار است. او معتقد است که این پدیده یک صفت ارثی است که با نیاز به احساس ها و تجربه های متنوع، بدیع و پیچیده و میل به خطرجویی جسمانی و اجتماعی تعریف می شود. مولفه های هیجان خواهی از نظر زاگرنمن عبارتند از: ماجراجویی (تمایل فرد برای فعالیت در فضای باز شامل احساس غیر معمول خطر کردن مانند چتربازی، غواصی و پرواز و ...)، تجربه طلبی (تمایل برای کسب تجارب حسی یا ذهنی جدید از طریق گزینه های غیر معمول مانند تجربه کردن روان گردانها و یا میل به معاشرت با افراد غیر متعارف)، عدم بازداری (به خارج از کنترل بودن فعالیتها اطلاق می شود مانند تنوع طلبی جنسی، نوشیدن بیش از حد الکل و غیره) و ملال پذیری (عدم تحمل تکرار یا افراد کسل کننده و احساس بی قراری در این شرایط) [۲۶].

یکی از نمونه های رفتار هیجان طلبانه، رانندگی پرخطر است. افرادی که هیجان خواهی بالایی دارند به احتمال بیشتری از قوانین ترافیکی چشم پوشی می کنند و رفتارهای پرخطر و حادثه ساز انجام می دهند [۲۷،۲۸،۲۹،۳۰].

اکنون این سوال پیش می آید که آیا ویژگی های نظارتی و شخصیتی والدین (در اینجا منظور هیجان طلبی است) می تواند بر توانایی درک کودکان از عوامل خطر در خیابان تاثیر بگذارد؟

روش

طرح پژوهش: طرح پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و به لحاظ هدف از نوع کاربردی است.

آزمودنی ها: جامعه ی پژوهش حاضر شامل کلیه کودکان پیش دبستانی دختر و پسر نواحی آموزشی ۳ و ۶ شهر مشهد و والدین آنها بود. نواحی آموزشی ۳ و ۶ به این دلیل انتخاب شدند که هر دو از لحاظ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تقریباً در یک سطح بودند. حجم نمونه با استفاده از برنامه G power با شاخص های سطح معناداری ۰/۰۵ و توان آماری ۰/۹۵، تعداد متغیرها ۳ و اندازه اثر متوسط $f^2 = ۰/۱۵$ ، ۸۹ نفر محاسبه شد. همچنین در عمده

سوالات مثبت است و اگر فرد در هر سوال گزینه ی مربوط به عمل یا احساس هیجان خواهانه را انتخاب کند، یک امتیاز می گیرد. چنانچه افراد در این پرسشنامه نمره ی بالا تر از ۲۰ کسب کنند در گروه افراد هیجان خواه قرار می گیرند. زاگرمین و همکارانش اعتبار درونی این ابزار را بین ۰/۸۳ تا ۰/۸۶ به دست آورده اند [۳۴]. در ایران محوی شیرازی [۳۵] اعتبار و روائی این مقیاس را به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۸۰ محاسبه کرده است.

روند اجرای پژوهش: اطلاعات حاصل از تکالیف شناسایی مکان ایمن از نا ایمن برای عبور از خیابان، و همچنین پرسشنامه های نظارت و ادراک خطر پذیری والدین و هیجان خواهی ماروین زاگرمین با استفاده از SPSS ۲۰ مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به منظور بررسی رابطه بین نمرات متغیرهای درک خطر و میزان هیجان خواهی والدین و ویژگی های نظارتی آنها بر توانایی درک خطر کودک از آزمون آماری همبستگی پیرسون و برای پاسخ گویی به سوال پژوهش از رگرسیون گام به گام استفاده شد.

یافته‌ها

قبل از اجرای روش تحلیل آماری همبستگی و رگرسیون، توزیع نمرات همه ی متغیرهای مربوط به کودک و والدین مورد بررسی قرار گرفت. کشیدگی و کجی نمرات قابل قبول بود. در جدول یک توصیف آماری متغیرهای مربوط به شرکت کنندگان آورده شده است.

خرده مقیاس نیاز والدین به کنترل روانشناختی (۹ آیتم)، اعتقاد به ارزش مراقبت (۱۵ آیتم) و خطر پذیری کودک (۹ آیتم) می باشد. این پرسشنامه توسط مورونگیلو، کربت و کان [۹] ساخته و اعتبار یابی شده است. در پژوهش مورونگیلو و همکاران [۹] همسانی درونی خرده مقیاس نیاز به کنترل روانشناختی برابر با ۰/۷۲، اعتقاد به ارزش مراقبت برابر با ۰/۷۸ و خطر پذیری کودک برابر با ۰/۷۵ و همسانی درونی کل پرسشنامه در حد قابل قبول و برابر با ۰/۷۳ به دست آمد.

شیردل [۱۰] نیز همسانی درونی را برای خرده مقیاس نیاز به کنترل روانشناختی برابر با ۰/۶۸، اعتقاد به ارزش مراقبت برابر با ۰/۶۴ و خطر پذیری کودک برابر با ۰/۸۲ و همسانی درونی کل پرسشنامه را برابر با ۰/۷۱ در نمونه ایرانی به دست آورد. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت ۵ گزینه ای بوده که امتیاز مربوط به هر گزینه از ۱ کاملاً موافقم تا ۵ کاملاً مخالفم نمره گذاری می شود.

۳- پرسشنامه هیجان خواهی زاگرمین (فرم پنجم): به منظور جمع آوری اطلاعات در رابطه با هیجان خواهی از پرسشنامه زاگرمین استفاده شد. این مقیاس شکل خلاصه شده ای از فرم چهارم مقیاس هیجان خواهی زاگرمین است که در سال ۱۹۷۸ تهیه گردیده است. برای صفت کلی هیجان خواهی چهار عامل یا مؤلفه تعیین شده است، این عوامل عبارتند از: حادثه جویی، تجربه جویی، بازداری زدایی و ملال پذیری. برای سنجش هر یک از عوامل ده ماده در نظر گرفته شده و مجموعاً شامل ۴۰ سوال است. هر یک از سوالات دارای دو گزینه ی الف و ب است و افراد باید مشخص کنند که کدام گزینه توصیف کننده ی بهتری برای تمایل یا احساس آنها است. نمره گذاری تمامی

جدول (۱) توصیف آماری متغیرهای مربوط به شرکت کنندگان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
درک خطر ترافیکی کودک	۱۲/۵۰	۳/۳۸
	۱۱/۹۰	۲/۶۴
ویژگیهای مراقبت و خطر پذیری والدین	۹۲/۸۰	۱۲/۹۰
	۹۲/۹۶	۱۱/۷۶
هیجان طلبی والدین	۱۳/۵۵	۴/۰۷
	۱۳/۶۰	۳/۷۴

همانطور که مشاهده می‌شود میانگین نمره کلی درک خطر کلی هیجان طلبی و ویژگیهای مراقبت و خطر پذیری در دختران بیشتر از پسران است. همینطور میانگین نمره پدر و مادر تقریباً برابر است.

جدول ۲) همبستگی درک خطر کودک و نگرشهای مراقبت و خطر پذیری و هیجان طلبی والدین

۵	۴	۳	۲	۱	
				۱	۱ درک خطر کلی
			۱	۰/۳۹۱**	۲. ویژگی های مراقبت و خطر پذیری پدر
		۱	۰/۴۵۴**	۰/۴۲۷**	۳. ویژگی های مراقبت و خطر پذیری مادر
	۱	۰/۲۱۹*	۰/۴۷۱**	۰/۳۶۲**	۴. هیجان طلبی پدر
۱	۰/۱۶۶	۰/۵۲	۰/۱۲۷	۰/۳۴۶**	۵. هیجان طلبی مادر
** همبستگی معنادار در سطح ۰/۰۱ * همبستگی معنادار در سطح ۰/۰۵					

است، از روش تحلیل رگرسیون به روش گام به گام استفاده شد. در بررسی خطی بودن رابطه ی خطی متغیرها از نمودار پراکنندگی و برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. بررسی این دو پیش فرض نشان داد که مشکلی در داده ها از نظر خطی بودن رابطه متغیرها و نرمال بودن توزیع داده ها وجود ندارد. همچنین بررسی شاخص های تحمل و عامل تورم واریانس نشان داد همخطی چندگانه بین متغیرهای پیش بین در تحلیل رگرسیون وجود ندارد. در ادامه جداول آماری مربوط به پیش فرض ها آورده شده است.

نتایج ذکر شده در جدول دو نشان می دهد که بین درک خطر کودک و نمره کلی نگرشهای مراقبت و خطر پذیری هم پدر و هم مادر رابطه معنادار مثبت وجود دارد. یعنی با افزایش نمرات نظارت والدین در مورد رفتارهای مخاطره آمیز بر فرزندان، نمرات درک خطر کودکان نیز افزایش داشت. همچنین بین درک خطر کودک و نمره کلی هیجان طلبی هر دو والد پدر و مادر رابطه معنادار منفی وجود دارد. یعنی با کم شدن نمرات هیجان طلبی پدر و مادر نمرات درک خطر کودکان افزایش داشت. در پاسخ به سوال پژوهش که کدام یک از متغیرهای نظارتی و هیجان طلبی پدر و مادر قادر به پیش بینی نمرات درک خطر کودکان

جدول ۳) آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

درک خطر کودک	هیجان طلبی پدر	هیجان طلبی مادر	ویژگی های نظارتی پدر	ویژگی های نظارتی مادر	تعداد
۱۰۵	۱۰۵	۱۰۵	۱۰۵	۱۰۵	
۰/۹۶۳	۱/۱۸۹	۰/۹۶۶	۱/۱۳۶	۱/۲۱۸	کولموگروف-اسمیرنوف
۰/۳۱۲	۰/۱۱۸	۰/۳۰۸	۰/۱۵۲	۰/۱۰۳	Sig (2- tailed)

همانطور که در جدول سه مشاهده می شود در تمام متغیرها، داده ها از توزیع نرمال پیروی می کنند.

جدول ۴) خلاصه تحلیل رگرسیون گام به گام

مدل	R	مجدور R	مجدور R تعدیل شده	استاندارد برآورد	مجدور R تغییر	F تغییر	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	Sig. f تغییر	Durbin-Watson
1	۰/۴۲۷	۰/۱۸۲	۰/۱۷۵	۲/۷۵۵۹۰	۰/۱۸۲	۲۲/۹۹۳	۱	۱۰۳	۰/۰۰۰	
2	۰/۵۳۶	۰/۲۸۸	۰/۲۷۴	۲/۵۸۵۰۵	۰/۱۰۵	۱۵/۰۶۵	۱	۱۰۲	۰/۰۰۰	
3	۰/۵۷۳	۰/۳۴۰	۰/۳۲۰	۲/۵۰۱۳۱	۰/۰۵۲	۷/۹۴۴	۱	۱۰۱	۰/۰۰۶	۱/۷۵۴

باعث اضافه شدن ۱۰ درصد از واریانس توضیح داده شده است. در گام نهایی متغیر هیجان طلبی پدر نیز معنادار شد که منجر به افزایش ۴/۵۰ درصد واریانس شده است. در نهایت می توان گفت که مدل نهایی ۳۲ درصد واریانس نمرات درک خطر کودکان را توجیه می کند.

همانطور که در جدول چهار مشاهده می شود آماره دوربین و اتسون نزدیک به عدد ۲ است و بین خطاهای مدل همبستگی وجود ندارد. ملاحظه می شود که در گام اول که فقط ویژگی های نظارتی مادر معنادار شده است، ۱۷/۵۰ درصد از واریانس نمرات درک خطر کودکان را توجیه می کند. اضافه کردن متغیر هیجان طلبی مادر در گام دوم

جدول ۵) آزمون تحلیل رگرسیون گام به گام

مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	Sig
۱ جمع رگرسیون باقیمانده	۱۷۴/۶۳۰	۱	۱۷۴/۶۳۰	۲۲/۹۹۳	۰/۰۰۰
	۷۸۲/۲۷۴	۱۰۳	۷/۵۹۵		
	۹۵۶/۹۱۴	۱۰۴			
۲ جمع رگرسیون باقیمانده	۲۷۵/۳۰۱	۲	۱۳۷/۶۵۰	۲۰/۵۹۹	۰/۰۰۰
	۶۸۱/۶۱۴	۱۰۲	۶/۶۸۲		
	۹۵۶/۹۱۴	۱۰۴			
۳ جمع رگرسیون باقیمانده	۳۲۵/۰۰۲	۳	۱۰۸/۳۳۴	۱۷/۳۱۵	۰/۰۰۰
	۶۳۱/۹۱۲	۱۰۱	۶/۲۵۷		
	۹۵۶/۹۱۴	۱۰۴			

است. بنابراین این مدل پیش بینی کننده ی خوبی برای متغیر درک خطر کودک است.

همانطور که در جدول پنج مشاهده می شود $sig < 0.05$

جدول ۶) ضرایب رگرسیونی

مدل	متغیر پیش بین	B	SE B	β	sig
۱	ویژگی های نظارتی مادر	۰/۱	۰/۰۲۱	۰/۴۲۷**	۰/۰۰۰
	هیجان طلبی مادر	-۰/۲۴۲	۰/۰۶۲	-۰/۳۲۵**	۰/۰۰۰
۲	ویژگی های نظارتی مادر	-۰/۰۹۷	۰/۰۲۰	۰/۴۱۰**	۰/۰۰۰
	هیجان طلبی مادر	-۰/۲۱۵	۰/۰۶۱	-۰/۲۸۸**	۰/۰۰۱
۳	ویژگی های نظارتی مادر	-۰/۰۸۵	۰/۰۱۹	-۰/۳۶۰**	۰/۰۰۰
	هیجان طلبی پدر	-۰/۱۹۲	۰/۰۶۸	-۰/۲۳۷*	۰/۰۰۶

گام). جدول 6 نشان می دهد که متغیر ویژگی های نظارتی پدر حذف شده است. نتایج تحلیل رگرسیون هم زمان:

با توجه به نتایج جدول شش با استفاده از روش گام به گام نتایج زیر به دست آمد: مجذور R تعدیل شده = ۰/۳۲ ، $p < ۰/۰۰۵$ ، $F_{۳, ۱۰۱} = ۱۷/۳۱$ (با استفاده از روش گام به

از میزان خطر پذیری کودکان بر میزان حوادث کودکانه بوده است.

یکی دیگر از نتایج پژوهش حاضر بیان می‌کند که بین درک خطرات ترافیکی کودکان پیش دبستانی و میزان هیجان خواهی والدین آنها رابطه منفی وجود دارد. یافته‌های حاصل از پژوهش این فرضیه را تایید کرد. بدین معنا که هر چه والدین هیجان طلب تر بودند، درک خطر کودکان آنها پایین تر بود و بالعکس.

سوال پژوهش حاضر عبارت بود از اینکه از بین متغیرهای ویژگی‌های نظارتی هر دو والد پدر و مادر و هیجان خواهی آنها کدام یک پیش بینی کننده ی میزان درک خطرات ترافیکی کودکان پیش دبستانی است. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان می‌دهد که به ترتیب ویژگی‌های نظارتی مادر، ویژگی شخصیتی هیجان طلبی مادر و هیجان طلبی پدر قوی ترین پیش بینی کننده‌های معنی دار بودند. به طور کلی مجموع این متغیرها ۳۲٪ قدرت پیش بینی کنندگی برای درک خطر ترافیکی کودک را دارا بود.

معنادار بودن ویژگی‌های نظارتی مادر بر توانایی ادراک خطر کودکان احتمالاً بیانگر اهمیت اثر باور مادران در مورد علت حوادث و رفتارهای فرزندانشان بر شیوه ی فرزند پروری آنها است. بدین معنا که اگر مادران حوادث را قابل پیشگیری بدانند و نه امری غیر قابل پیشگیری، نظارت دقیق تر و نزدیک تری بر فرزندان خود خواهند داشت که به خودی خود باعث کاهش حوادث کودکان می‌شود. نکته دیگری که ممکن است باعث دقت در مراقبت بیشتر مادران شود آسیب دیدنهای مکرر کودک است بدین معنی که آسیب دیدن‌های مکرر کودک فرصتی را برای مادر فراهم می‌آورد تا اطلاعاتی درباره ی تمایل فرزند خود به انجام رفتارهای مخاطره آمیز کسب کنند. این شناخت می‌تواند باعث نظارت دقیق تر گردد. این نکته با یافته‌های گروس و آنجر [۳۷] همخوانی دارد که بیان کردند دانش والدین درباره ی فرزندان از منابع مختلفی مانند تجارب گذشته و تعامل با فرزندان نشأت می‌گیرد. این یافته‌ها بیانگر این امر است که ویژگی‌های نظارتی والدین می‌تواند بر درک خطر کودکان تاثیر مثبت داشته باشد. ویژگی‌های نظارتی والدین شامل نیاز به کنترل روانشناختی، اعتقاد به ارزش مراقبت و خطر پذیر بودن کودک است.

(مجذور آر تعدیل شده: $F_{3, 101} = 13/32, p < 0/005$) این مدل ۳۲٪ از تغییر واریانس را پیش بینی می‌کند. متغیرهای ویژگی نظارتی مادر، هیجان طلبی مادر و هیجان طلبی پدر پیش بینی کننده‌های معناداری بودند اما متغیر ویژگی‌های نظارتی پدر پیش بینی کننده ی معناداری برای درک خطر کودک نبود.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه درک خطرات ترافیکی کودکان پیش دبستانی با هیجان خواهی و ویژگی‌های نظارتی والدین انجام شد. جهت رسیدن به این هدف ۱۰۵ کودک پیش دبستانی و والدین آنها مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌های این پژوهش به طور خلاصه نشان دادند که بین متغیرهای درک خطر ترافیکی کودک و ویژگی‌های نظارتی والدین همبستگی مثبت و بین درک خطر ترافیکی کودک و ویژگی شخصیتی هیجان طلبی والدین همبستگی منفی وجود دارد. همچنین متغیرهای ویژگی‌های نظارتی مادر، هیجان طلبی مادر و هیجان طلبی پدر پیش بینی کننده‌های معنی داری برای درک خطر کودک بودند.

یکی از نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین درک خطرات ترافیکی کودک و ویژگی‌های نظارتی والدین بر رفتارهای مخاطره آمیز کودکان پیش دبستانی رابطه ای وجود دارد. نمره کلی هر دو والد در ویژگی‌های نظارتی با درک خطر کودک رابطه مثبت داشت. بدین معنا که هر چه نظارت والدین بر کودک بیشتر بود، درک خطر ترافیکی کودک نیز بالاتر می‌رفت. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های مورونگیلو و همکاران [۹] و شیردل [۱۰] همسو است. در پژوهش مورونگیلو و همکاران [۹] مشخص شد که نمره والدین در ویژگی‌های نظارت و خطر پذیری کودک با تاریخچه ی آسیبه‌های کودک رابطه منفی دارد. همچنین کودکانی با تاریخچه آسیبه‌های کمتر، درک خطر بالاتری دارند. پس می‌توان نتیجه گرفت که این ویژگی خانواده با درک خطر کودک رابطه مثبت دارد. همچنین مطالعه ی ولز، مورونگیلو و کن [۳۶] تایید کننده ی اثر ادراک والدین

توانایی والدین هیجان طلب در ادراک خطرات ضعیف تر است و بدین دلیل کمتر قادر به افزایش توانمندی ادراک خطر در کودکانشان می‌شوند، ج- والدین هیجان طلب به کودکان خود بیشتر اجازه خطر کردن را می‌دهند. البته می‌توان بر اساس دیدگاه زاگرنن طریق تاثیر دیگر را ژنتیک مطرح کرد. زاگرنن [۴۰] بیان می‌کند که احتمالاً والدین هیجان خواه دارای فرزندان هیجان خواه خواهند بود و در این زمینه هم ژنتیک و هم یادگیری موثر است. این‌که چگونه ژنتیک و یادگیری میانجیگر رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی والدین و توانایی درک خطر کودکان می‌گردد می‌تواند موضوعی برای تحقیقات بیشتر باشد.

یافته جالب تر این است که ویژگی شخصیتی هیجان طلبی مادر بیش از این ویژگی در پدر (۲۸٪ در مقابل ۲۳٪) در توانایی ادراک خطر کودکان موثر است. هیجان طلبی و ماجراجویی در رفتار ترافیکی والدین نمود بیرونی پیدا می‌کند. از طرف دیگر، رفتار والدین به عنوان یکی از قدرتمند ترین عوامل موثر بر رفتار ترافیکی کودکان اشاره شده است [۳۸]. از آنجایی که کودک در فرصتهای بیشتری نسبت به پدر همراه با مادر با سیستم ترافیکی بصورت پیاده‌روی است، شاید بدین دلیل نقش ویژگی شخصیتی هیجان طلبی مادر بیش از پدر اهمیت یافته است. پژوهش حاضر حاوی برخی محدودیت ها بود از آنجاییکه نمونه گیری فقط در دو ناحیه آموزشی شهر مشهد و فقط در یک گروه سنی (پیش دبستانی) انجام شد تعمیم یافته ها به کل جامعه باید با احتیاط انجام شود. در این مطالعه برای اندازه گیری ویژگی های مراقبت و خطر پذیری و هیجان طلبی والدین از پرسشنامه استفاده شد. یکی از محدودیت های اصلی پرسشنامه طبیعت خود گزارشی آن است. استفاده از مقیاس خود گزارشی امکان سوگیری در پاسخ را افزایش خواهد داد. بنابراین ممکن است سوگیری در پاسخ به سوالات، تصمیم گیری قطعی درباره نتایج را با مشکل مواجه سازد و تعمیم نتایج باید با احتیاط انجام شود.

با وجود این کاستی‌ها، در کل می‌توان نتیجه گرفت که درک خطرات ترافیکی در کودک متأثر از عوامل گوناگونی است که برخی از آنها مربوط به کودک و برخی مربوط به خانواده است. نتایج پژوهش نشان داد که درک خطر کودک تا حد زیادی می‌تواند متأثر از عقاید و باورها و شیوه های

بدین ترتیب رفتارهایی که والدین، بالاخص مادران به صورت تنبیه، عصبانیت و کناره‌گیری برای اجرای قواعد انضباطی نسبت به رفتارهای مخاطره آمیز کودک خود انجام می‌دهند، در افزایش توانایی درک خطر کودک کمک کننده است. همچنین علاوه بر واکنش مادران در جلوگیری از آسیب در موقعیتهای خطرناک، اعتقادات و ادراکات آنها درباره رفتار آسیب زا هم می‌تواند بر رشد سالم درک خطر کودک تاثیر بگذارد.

یافته جالب پژوهش حاضر این است که ویژگی های نظارتی پدر پیش بینی کننده معنی داری برای توانایی ادراک خطر کودکان نبود. بدین ترتیب می‌توان دریافت که در مقایسه با پدر، نحوه نظارت مادر بر رفتارهای مخاطره آمیز کودک و ارزشی که برای آن قائل است و نیز اعتقاد او نسبت به خطر پذیر بودن کودک نقش مهمتری در توانایی ادراک خطر کودکان می‌تواند داشته باشد.

اگرچه، پژوهشی در رابطه با بررسی ویژگی‌های شخصیتی والدین و تاثیر آن بر رفتارهای ترافیکی کودکان یافت نشد، اما مطالعاتی حاکی از ارتباط متقابل برخی ویژگی‌های دیگر والدین بر رفتار ترافیکی کودکان وجود دارد. به عنوان مثال، مطالعه گیلن^۱ و همکاران [۳۸] رفتار والدین را به عنوان یکی از قدرتمندترین عوامل تاثیرگذار بر رفتار ترافیکی کودکان مطرح می‌کند. آنها دریافتند که شیوه عمل، دانش، اعتقادات و ادراک خطر والدین می‌تواند بر رفتار پیاده‌روی کودکان اثر بگذارد. رفتارهای والدین به طور مستقیم و غیر مستقیم یکی از منابع یادگیری رفتارهای ترافیکی برای کودکان محسوب می‌شود [۳۹].

همچنین، درک خطر یک توانمندی شناختی است که در اثر یادگیری افزایش می‌یابد. بر اساس یافته پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت که ویژگی شخصیتی والدین می‌تواند بر توانمندی کودکان در درک خطرات ترافیکی تاثیر بگذارد. این تاثیرگذاری شاید از طریق بستری باشد که والدین بر اساس ویژگی‌های شخصیتی خود برای آموزش و یادگیری کودکانشان فراهم می‌نمایند. والدین هیجان طلب احتمالاً به سه طریق زیر منجر به کاهش توانایی درک خطر کودکانشان می‌شوند؛ الف- آنها با بروز رفتارهای مخاطره آمیز، الگوی خطرپذیری برای کودکانشان می‌شوند، ب-

informal education and learning; 2008. P. 505-517. [Persian].

12-Forooodnia F. Assess the training needs of women about preventing home injuries for children 1-5 years in Kerman [Dissertation]. Tehran: Tehran University of Medical Sciences; 1992. P. 188-215. [Persian].

13-Morrongiello B, Corbett M. The Parent Supervision Attributes Profile questionnaire: a measure of supervision relevant to children's risk of unintentional injury. *Inj Prev*. 2006; (12): 19-23.

14-Morrongiello B, Hogg K. Mother's reaction to children misbehaving in ways that can lead to injury: implications for gender differences in children's risk taking and injuries. *Sex roles*. 2004; (50):103-18.

15-Barton B.k, Morrongiello B.A. Child pedestrian safety: Parental supervision, modeling behaviors, and beliefs about child pedestrian competence. *Accident Anal Prev*. 2009; 41: 1040-46.

16-Barber BK. Reintroducing parental psychological control. *American psychological association*. 2002; 10: 3-13.

17-Geraeli F, Tabibi Z, Abdekhodaei M. Gender differences in the relationship between traffic risk perception and risk awareness, traffic rules and the internal rules of preschoolers. The 5th Annual Research Conference of Iran's Northern Universities of Medical Sciences. 2012. P.5-15. [Persian].

18-Galligan KM, Kuebli J. Preschoolers' perceptions of their mothers' and fathers' reactions to injury-risk behavior. *Accident Anal Prev*. 2011; (43): 1316-22.

19-Fivush R, Brotman M, Buckner J, Goodman H. Gender differences in parent – child emotion narratives. *Sex roles*. 2000; (42): 233-53.

20-Morrongiello BA, Dawber T. Parental influences on toddlers' injury-risk behaviors: are sons and daughters socialized differently?. *J Appl Psychol*. 1999; (20): 227-51.

21-Leve DL, Fagot IB. Gender role socialization and discipline processes in one and two – parent families. *Sex role*. 1997; (36):1-21.

22-Morrongiello BA, Heather R. Why Do Boys Engage in More Risk Taking Than Girls? The Role of Attributions, Beliefs, and Risk Appraisals. *J Pediatr Psychol*. 1998; 23(1): 33-43.

23-Taris TW, Feij JA. Beyond the Genetic Basis of Sensation Seeking: The Influence of Birth Order, Family Size and Parenting Styles. *R J Appl Psychol*. 2010; 12(2): 54-61.

24-Zuckerman M. Handbook of Individual Differences in Social behavior Chapter 31 Sensation seeking. New York/London: The Guildford Press; 2009. p. 455-65.

25-Caspi A, Robert BW, Shiner RL. Personality development: Stability and change. *Annu Rev Psychol*. 2005;(56): 453-84.

والدین در مراقبت از کودک و همچنین ویژگی‌های شخصیتی آنها باشد. بنابراین در علت یابی و پیش‌گیری از حوادث کودکان علاوه بر در نظر گرفتن توانمندی‌های شناختی و سطح رشدی کودک باید به نقش مراقبتی والدین بالاخص مادر در پیش‌گیری از آسیب‌ها و همچنین یادگیری‌های غیر مستقیمی که کودکان از رفتارهای مرتبط با خطر والدین دارند نیز توجه شود.

منابع

- 1- Rahimian F. Epidemiology face of death in the city of Hamedan, from October 2001 to October 2003 [Dissertation]. Hamedan: Medical university; 2003. P. 20-22. [Persian].
- 2-World Health Organisation. World Health Statistics. 2008, [On-Line]. Available: <http://www.who.int>.
- 3-Rezapour-Shahkolei F, Naghavi M, Shokuhi M, laflamme L. Unintentional injuries in the rural population of Twiserkan, Iran: A cross-sectional study on their incidence, characteristics, and preventability. *BMC Public Health*. 2008;(8): 1-9.
- 4-Soori H, Naghavi M. Childhood deaths from unintentional injuries in rural areas of Iran. *Inj Prev*. 1998; 4(3): 222-24.
- 5-Ayati E. The cost of traffic accidents in Iran, Mashhad: Ferdowsi University; 2002. P. 45. [Persian].
- 6-Horswill MS, McKenna FP. The development, validation, and application of a video-based technique for measuring an everyday risk-taking behavior: drivers' speed choice. *J Appl Psychol*. 1999; 84(6): 977-85.
- 7-Tabibi Z, Amin yazdi A. Development of processing information related to safe and dangerous road sites: an Iranian case study. *J Psychol*. 2011; (14): 383-400. [Persian].
- 8-Thomson JA. Negotiating the urban traffic environment: pedestrian skill development in young children. In G. L. Allen (Ed), *Applied Spatial Cognition: From Research to Cognitive Technology*. Mahwah, NJ: Erlbaum; 2007.p.203-27.
- 9-Morrongiello BA, Corbett M, Kane AA. Measure that relates to elementary-school children's risk of injury: The supervision attributes and risk taking questionnaire (SARTQ). *Inj Prev*. 2011; 17: 189-94.
- 10-Shirdel Z. Ability to understand risk perception of the child and parent to child safety accidents and incidents seen in children [Dissertation]. Mashhad: Ferdowsi university of Mashhad; 2012. P. 45-60. [Persian].
- 11-Tabibi Z. Psychological analysis of safety training for children in Iran, The first conference on

- 26-Schultz D, Schultz S. Personality theories, Tehran: Virayesh; 2004. P. 72-75. [Persian].
- 27-Iversen H. Risk taking attitudes and risky driving behavior. *J Transp Res.* 2005;7(3):135-50.
- 28-Jonah B, Thiessen R, Vincent A. Sensation seeking, Risky driving and Behavioural adaptation. Canadian Multidisciplinary Road Safety Conference. 1997; p. 158-67.
- 29-Rajabi S, Narimani M, Hosseini S. Comparison of personality characteristics and sensation seeking in crash and normal drivers. *J Appl Psychol.* 2013; 1(25): 39-53. [Persian].
- 30-Goodarzi M, Shirazi M. The relationship between stimulate savings and high-risk driving behavior. *J Psychol.* 2005;1(34):34-50. [Persian].
- 31-Tabibi Z, Pfeffer K. Choosing a safe place to cross the road: the relationship between attention and identification of safe and dangerous road-crossing sites. *Child Care Hlth dev.* 2003; 29(4): 237-44.
- 32-Tabibi Z, Pfeffer K. Finding a safe place to cross the road: The affect of distracters and the road of attention in children's identification of safe and dangerous road – crossing sites. *Infant Child Dev.* 2007;16(2):193-206.
- 33-Tabibi Z, Pfeffer K, Talebian Sharif J. The influence of demographic factors, processing speed and short-term memory on Iranian children's pedestrian skills. *Accident Anal Prev.* 2012; 47: 87-93.
- 34-Kajbaf M, Neshatdoost H, Khalooei Gh. The relationship between sensation seeking and marital satisfaction. *Clin Psychol Pers.* 2005; 12(10): 69-78. [Persian].
- 35- Mahvi Shirazi M. Reliability, Validity and normalization of Zuckerman sensation seeking scale with changes related to culture. *Clin Psychol Pers.* 2008; 28(15): 35-49. [Persian]
- 36-Well M, Morrongiello BA, Kane A. Unintentional injury risk in school-age children: Examining interrelations between parent and child factors. *J Appl Psychol.* 2012; 33:189-96.
- 37- Grusec JE, Ungerer J. Effective socialization as problem solving and the role of parenting cognitions *Handbook of dynamics in parent-child relations*, Ed. CA: Sage Publications; 2003. P. 211-28.
- 38-Gielen AC, DeFrancesco S, Bishai D, Mahoney P, Ho S, Guyer B. Child Pedestrians: the Role of Parental Beliefs and Practices in Promoting Safe Walking in Urban Neighborhoods. *J Urban Health.* 2004; 81(4): 545-55.
- 39-Pfeffer k, Fagbemi HP, Stennet S. Adult pedestrian behavior when accompanying children on the route to school. *Traffic Inj Prev.* 2010; 11(2):188-93.
- 40-Zuckerman M. Sensation seeking and risky behavior, 1th ed. American Psychological Association; 2007. P. 97-105.

Factors Influencing Preschoolers' Traffic Risk Perception: Supervisory Characteristics and Sensation Seeking Personality of Parents

Taheri, N. M.A., Tabibi, Z. *Ph.D., Amin-Yazdi, S.A. Ph.D.

Abstract

Introduction: One of the most deadly accidents for children is traffic accidents. Various studies have examined the factors influencing children's traffic accidents. The purpose of the present study was to investigate the role of supervisory and personality characteristics of parents on risk perception of young children.

Method: A correlational study with a practical aim was conducted. A total of 105 preschoolers with their parents from two preschools situated in two districts 3 and 6 in Mashhad on a voluntarily basis participated. Preschool children's danger perception was assessed by a pedestrian task of identifying safe and dangerous road crossing sites. The supervision attributes and risk _ taking questionnaire and Zuckerman sensation seeking questionnaire were used to measure the supervisory and personality characteristics of parents.

Results: Results showed that there were positive significant relationships between preschooler's traffic danger perception and parental supervision features and there were negative significant relationships between preschooler's traffic danger perception and sensation seeking of parents. Also supervisory characteristics of mothers, mother's sensation seeking and father's sensation seeking variables were significant predictors for the danger perception of young children.

Conclusion: Children's danger perception can be greatly influenced by the beliefs and practices of parents in the care of the child and by their personality traits. So parents', especially mothers' caring role and the importance of their indirect behaviors associated with risk should be considered when designing preventive measures in order to reduce children's road accidents.

Keywords: Danger Perception, Parents Supervisory Features, Parents Sensation Seeking, Preschoolers.

---

*Correspondence E-mail:
tabibi@um.ac.ir